

הערל פרק שמיני יבמות

פ.ב.

עין משפט נר מצוה

קלא א מיי פ"א מהל' יו"ט הלכה כ סמנ עשין עה טור ש"ע י"ד סימן קכ סעיף א:
קלא ב ג מיי פ"ג מהלכות תרומות הלכה יד טו"ש"ע י"ד סימן קלא סעיף א:
קלא א מיי פ"א מהל' יו"ט הלכה כ סמנ עשין עה טור ש"ע י"ד סימן קכ סעיף א:
קלא ב ג מיי פ"ג מהלכות תרומות הלכה יד טו"ש"ע י"ד סימן קלא סעיף א:

תוספות ישנים

רבא אמר רישא איסור לאו פ"י משו"ה אמרין ברישא מעלה דהא נמי כי מעלה לא תחלב רק לכהניס א' וליה אלא לאו דטומאה אכל בסיפא אי אמרין דמעלה בחולין תחלב לישראל ואוכל אדם בטומאת הגוף כי אינו מזהר לאכול חולין בטומאת הגוף ואיכא כרת באכילת קדשים בטומאת הגוף:

א' י"ג ויכא כחן אלא לאו דטומאת גופו.

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל. דוקא דזכר למ ומתערב אית ליה לר' יהודה ללא בטיל דומיא דלס הפר ודס השעיר דיליף מינה ר' יהודה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) אכל דזכר יבש לא דר' יהודה גופיה אית ליה צפ' נוטל (שבת דף קמ"א):

דמעלין את המדומע בק"ל ואפי' מין זמינו כדמשמע גבי ליטרא קליעות וזבלה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) דאיכא למאן (א) ללא בטיל היינו בנימוחה וסברא הוא לדבר המתערב מתפשט טעם האיסור בכל ההימר ולא בטיל אכל דבר יבש האיסור מונח במקומו אלא שאין ניכר היכן הוא והיחל דשיליה צ"ה (דף נח: ושם) לאמר דחטיין ושעורים בטלים לרבי יהודה ולא חטין בחטין בקמח איירי דלצ"כ חטין בשעורין אמאי בטיל והלא ניכרים הן ועוד נראה דאפילו קמח כיון שזונו הוא ואין טעם מתפשט בטיל דאי לאו הכי אפילו קמח חטין וקמח שעורים מין זמינו הוא לרבא דלוי' דבר שמשא בפרק בתרא דע"ז (דף סו. ושם) כמו חמירא דחטיי וחמירא דשערי אלא התם צרות איירי ובהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) לאמר דמנחות שנתערבו לא בטילי לרבי יהודה התם נמי מתוך שומן מתרכיין ונותנין טעם זה בזה אי"כ כשיאפה אותן יתנו טעם זה בזה:

טהורות במהורות עדיף ליה. דלע"פ שאין איסורה אלא לזרים אלא חמירא ולא בטילה וכ"ש טמאה דאיסורה אף לכהניס ובקונטרס פירש טעם אחר: **בטומאת משקין דרבנן**. וקסבר רב שישא צריה דרב אדי דרבנן לא פליגי ארדבי יהודה לאמר מין זמינו לא בטיל אלא דרבנן אכל דלאורייתא מדורו ללא בטילה אכל לא נימוחה כיון דכל שדרכו לימנות מקדש אף בטומאה דרבנן לא בטיל כמו תרומה בזמן הזה דאי היא לאורייתא לא הוה עיגול בעיגולים עולה אע"ג דתרומת פירות דרבנן:

רישא איסור לאו סיפא וכו'. אמאי דאוקמינן בשנימוחה קאי ובקונטרס פירש דלמי לפרושי בשלא נימוחה ועיגול היינו טעמא דר"ל דמלאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה כרת דמיא ומצילי תלתן של כלאי הכרס אע"ג דאיסור לאו הייא מ"מ לא בטיל משום דהוה את שדרכו ודוקא בכל שדרכו הוא דמפליג רבה זין איסור לאו לאיסור כרת ואע"ג דעלה קמני שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש יש לפרש כעין שפי' לעיל דה"ק שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש באיסור כרת או באיסור מיתה והואיל וכן דין הוא שיקדש את שדרכו אפילו באיסור לאו ומיהו לא יתכן כלל לפרש כן דהא חתיכה של חטאת טהורה בחולין עדיפא אפילו מאת שדרכו כדפרישית לעיל מטעם דראויה להסתכד ומשמע דוקא משום דהוה איסור כרת לא בטיל אכל איסור לאו בטל:

משום דהוה דבר שיש לו מותרין. למאי דקטעי רב אשי קשה עיגול בעיגולים אמאי עולה דאפילו דרבנן שמעינן ליה לרב אשי (פ"ג דף ד'.) דדבר שיש לו מותרין לא בטיל ויש להעמיד ההיא דעיגול בעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מותרין ומיהו קשה

למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת של חורין. הקשה הר"ר שמואל מאכזב אדמקשה מצרייתא לומיז ממתני' דתרומות (רי"ש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והוה להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו צב' קופות ושתי סאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכין אחזקת חולין ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה לאורייתא היכי סמכין אשאי אומר להסיר בלא רבייה עימה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה לאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכין אשאי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס לאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בצמח מרומות: ירושה

ר' יהודה לטעמיה. בזכיוי הסם ובהקומץ: **אדמי אכל חתיכה כו'.** דמשמע טעמא משום דהפסד מועט הוא נפלוג בדידה ואע"ג דליכא תקנתא לא בטילה: **טהורה בטורה עדיפא ליה**. לאשמעינן דלע"ג דשמיחן טהורות ושייך בהו ציטולא טפי דלשכחן במסכת מרומות

(פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שעולין ובתרומה טמאה בטורה חלוקים צ"ש וצ"ה (שם מ"ד) ועוד דנימוחה ופ"ה לא תעלה: **ולר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא**. בשלמא לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפא כיון דהפסד מועט הוא לא מצטלינן חתיכה שלימה הואיל ודרכו לימנות ואף על גב דלר' יוחנן עיגול דתרומה בטל בחולין דקא מהדר לר"ל והלא אני שונה כו' מכלל דמודה בעיגול דבטיל משום הפסד מועט בחתיכה מודה דיהצינן כולוה לכהן הואיל והיא גופה לאורייתא לא חיישי להפסד מועט אלא לר"ל דלמר מידי לאורייתא לא בטיל והכא משום דנימוח לא חשיב תו איסור דינה וצטלה סיפא אמאי לא תעלה הו' יתא לאיסורא צעיניה: **אמר רב שישא צריה דרב אדי**. לעולם בנימוחה ורישא בטומאת משקין דרבנן כגון שנטמאה חתיכה על ידי משקין טמאין שנגעו בכלי דמלאורייתא אין משקה מטמא כליו ואע"ג דאיכא למיגזר משום טומאה לאורייתא מודה ריש לקיש דבטיל הואיל ואין דרכו לימנות: **וסיפא** קדשים לזר איסור לאורייתא הוא ומידי לאורייתא מין זמינו להאי תנא סבירא ליה ללא בטיל ואפילו שאין דרכו לימנות: **ניפולוג וליטני צדידה**. בטומאה וטהרה כדקטע מילתיה ומאי מנאקט חולין וקדשים: **טהורות בטורות עדיפא ליה**. ויחא ליה לתנא למיטע טהורות בטורות דשייך בהו ציטולא טפי כדפרישי' לעיל ואפי"ה אולינן לתומאה הואיל ואיסור לאורייתא: **איסור לאו**. טומאת צפר קדשים לאוכלו בלאו והצפר אשר יגע בכל

טמא (ויקרא ו:.) **סיפא** קדשים בחולין אמי לזי כרת דלכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף כרת דכתיב [שם] והנפש אשר תאכל צפר ולעולם בשנימוחה: **ליא לעולם בשלא נימוחה**. ועיגול היינו טעמא דר"ל דבדלאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה כרת דמיא: **והא רבה הוא דאמר**. בפרק בתרא (דף קט"ו): **כל בדלאורייתא (לא בטיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת**. אס חשו רבנן לכרת חשו נמי ללאו ועבוד תקנתא: **רב אשי אמר**. בנימוחה וסיפא הוה דבר שיש לו מותרין דמותרין לכהן: **דווא קד"ל** (פ"ג דף ג.) דבר שיש לו מותרין לא בטיל כגון דמשתייחא למחר למאן דאיסורא ליה השתא כגון צ"ה שגולדה ציוס טוב: **מישרא שרי**. אפילו השתא הרי אלו. החולין מותרין לזר: **והוא שרבו חולין**. שצקפת חולין: **על הפרומה**. שצקפת תרומה הלכך תלינן בשאני אומר חולין לתוך חולין נפלו דאי אפכא ונפלה סאה תרומה צקפת חולין בטלה צרובא: **אף על פי שנא רבו**. דסמכין אשאי אומר: **אלא לר' יוחנן קשיא**. דמי תלינן לקולא באיסור לאורייתא: ואנא

למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת של חורין. הקשה הר"ר שמואל מאכזב אדמקשה מצרייתא לומיז ממתני' דתרומות (רי"ש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והוה להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו צב' קופות ושתי סאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכין אחזקת חולין ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה לאורייתא היכי סמכין אשאי אומר להסיר בלא רבייה עימה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה לאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכין אשאי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס לאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בצמח מרומות: ירושה

א) זכמים עט. מנחות כב: כג: חולין ה. קה"ט. ל' לקמן קטו. ונסח איתא רבא, א) וצ"ה ג: לט. צ"מ גג, ד) ופ"ה על הליון צ"מ ט, ה) פסחים ט: מה. מדר לו: ומוס' תרומות סוף פ"ו, ו) ופסחים יח, א) ויע"ש אריתם בזה במוס' מנחות כב: ד"ה ור"י ספר ומוס' זכמים עב. ד"ה ר"י אומנא,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' דאיכא למאן דאמר ללא בטיל:

מוסף רש"י

ובל דבר שיש לו מותרין אפילו באלף לא בטיל. לא וע"ג דמלאורייתא תד צתרי בטיל דכתיב אחרי רבים להטות, אחמור רבנן הואיל ויש לו מותרין לאמר זמן לא יכלנו באיסור על ידי ציטול (ב"ב) שתי קופות. גדולות ובזמן דגן דהיא תרומה לאורייתא (פסחים מד.) ולפניהם שני סאין. על פירות (שם טו.) ונפלו אלו לתוך אלו. הסאין מתוך אלו הקופות, וידוע לנו שהשתא נפל בו והאחד בו, ואין ידוע אי זה בו ואין זה בו (שם.) הרי אלו מותרים. פירות על קופות חולין מותרין לזר כדמחילה אפילו אין צקפת מי להעלות סאה כחמור ומאה, שאנו אומרים חולין לתוך חולין נפלו, אלא תלינן לקולא היתר בסימא ואיסור באיסור ואע"ג דאיכא למימר אפכא (שם.)